

Kujataamiu

Nutaaq

Uk./Årg. 36 nr. 4

23. februar 2023

www.kujataamiu.gl • mail: kujataamiu@gmail.com

Ass.: Gert Hansen

greenland
travel

Angalanissat tulleg
Nunatta Angalatitsiviani
inniminneruk.

- Nammineq akiligassaappat attavissaq:
erhverv@greenland-travel.gl
- Suliffeqarfittut inniminniinermi attavissaq:
booking@greenland-travel.gl

Bestil din rejse hos
Grønlands Rejsebureau.

- Erhvervsrejser:
erhverv@greenland-travel.gl
- Personlige rejser:
booking@greenland-travel.gl

Tlf.: 701107 • www.greenland-travel.gl

Åbningstider

Mandag-fredag 7.00-17.00 • Lørdag 8.00-12.00

STARK

Det professionelle byggemarked

Permagreen Grønland A/S

- Tømrerarbejde
- Glarmester
- Låseservice
- Malerarbejde
- Transport
- VVS-arbejde

Tlf. 64 20 94 - Mobil 52 96 57

e-mail: qaqortoq@permagreen.gl

Mestervej B-1328 • 3920 Qaqortoq

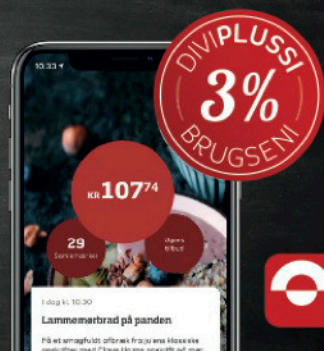
Brugseni app-i atorlugu iluanaarutissarpassuit

Divi Plussi-t katersukkatit takukkit pisinermullu
uppernarsaatitit malinnaavigalugit.

Kæmpe fordele med Brugseni app'en

Se din opsparede Divi Plussi og
hold styr på dine kvitteringer.

www.brugseni.gl/app

Ineriartornermut piareerpugut

Nunaminertanik qinnuteqaatit pilertortumik suliarineq-artarnerat, paaqqinnittarfiit atuarfiillu pitsaasut, sana-artorfigissaaneq annerusoq kiisalu anersuarfissat alianaatsut tassaapput kommunerput siuariartussappat pigineqartariaqartut.

Tamakkuupput inuussutissarsiorneq pillugu isumasioqati-giinnermut 9. februar 2023 pisumut Borgmester Stine Egede aggersaanerani suliffeqarfiit borgmesterimut oqaatigiu-masaasa ilaat.

Saqqummiisut ilaatigut tassaapput Icelandair, Air Green-land, Milak Production (qimminut nerukkaatissiorqoq), Nu-kissiorfiit kiisalu Innovation South Greenland.

Inuussutissarsiornikkut ineriartortitsinermi periarfissat nuta-at, soorlu nutaanik tammajuitsussaliorneq, unnuiffissat amerlanerusut, neriniartarfiit amerlanerusut, kujataamiut pigisaat / tunisassiaat immikkuullarissut peqataasunnitta-q tikkuarneqarput.

Peqataasut aamma isumaqarput maanna inuussutissarsiutit ineriartuleruttornerini salliutitassat pingaernerpaat tassaas-sasut sulisussat nunaqavissut atorneqarnissaat, attaveqaatit pitsannerpaajunnissaannut periaasissioinnissaq, aatsittassar-siornermi pinngortitap avatangiisillu mianerineqarnissaat, kiisalu aningaasalersuisussarsiortarneq ajornannginnerusoq. Stine Egede oqarpoq:

"Mittarfissamut piareersarluta ataatsimut ilungersuutissavut pillugit inuussutissarsiortunik oqalliseqateqartarnerit ullu-mikkut aallarnerpavut. Inuussutissarsiutinik ingerlatallit neriorsorpakka oqaloqatigiittarnivut unittoortinnaveersaas-sagikka kiisalu ukiup qeqqakkaarlugu malitseqartitsilluta isumasioqatigiittarnissavut qulakkiissagikka, taamaallitalu suliassaqarfinni eqqaaneqartuni tamani siuariartortoqarnis-saa tamattaalluta aalajangiusimasinnaassagipput. Tamatumunnga qilanaarpunga".

Qaammammi tullermi Narsarsuarmi, Narsami Nanortalim-milu isumasioqatigiinnerit ingerlanneqassapput, qaaqqusis-sutilu ungasinngitsukkut nassiussuunneqassallutik.

kujataamiu

Nutaag

Naqiterisoq / Udgives af:

Q-offset

Box 378 • 3920 Qaqortoq

Tlf. 64 29 69 • Mob. 49 44 60

e-mail: kujataamiu@gmail.com

www.kujataamiu.gl

Akisussaalluni aaqqissuisoq / Ansvarshavende redaktør:
Ib Benjaminsen

Ilioqqarneqarnera naqiterneqarneralu / Tryk og layout:
Q-offset v/Ib Benjaminsen

Tunniussiffissaq kingulleq:

Sidste frist for indlevering:

2. marts 2023

Normu tulleg saqqummeqqissaaq:

Næste nummer udkommer igen:

9. marts 2023

Nunatta Ammerivia nutaamik siunnerfeqalersoq sakkortuumil- lu aqunneqalerluni

Ammeriviup nunani tamalaani nittarsaassisarnini taamaatippaa. Maannalu tamakkiisumik nunami namminermi tunisassiorneq internetikkullu niuerneq aallunneqalissapput

Tunisassiat pitsaalluinnartutut sapiiserlunilu ilusilersukkatut nunanit tamalaanit ilisimaneqarput. Nunattali Ammeriviata aningaasarsiorniarnini ajornakusoortittarpaa.

Amigartoornerit tulleriaaginnaat suliffeqarfiup ataannarsinnaanissaa aarlerinartorsiortissimavaat.

Taamali inissisimajunnaareerpoq. Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaat taanna 2021-mi sinneqartooruteqalarpoq aamma 2022-mi ajunngitsumik inissisimagunarluni. Aammami siulersuisut siulittaasuata Juliane Henningsen Heilmannip tamanna nuannaarutigisorujussuuaa.

- Suliffeqarfimmi amigartoorutit sinneqartoorutinngortippavut, tassa nunami namminermi tunisassiorneq aallunneruleratsigu nunanut allanut nittarsaassineq qimallugu. Tamanna iluatsipparput. Kaaviiartitat marloriaatinngorput, siulersuisut siulittaasuata nuannaaqaluni oqarpoq.

Naatsorsuutini kisitsisit nutaanerpaat suli pissarsiari-neqarsinnaanngillat; aatsaalli pissarsiari-neqarsinnaalissallutik ingerlatseqatigiiffik maa-jip 17-ianni ukiumoortumik ataatsimeersualerpat.

Naatsorsuutilli pitsaasutut isikkoqartut, pisortaanerup Preben Møllerip AG-mut oqaatigaa.

Taassuma nassuiaatigaa, periaaserineqalersup nutaap aamma aningaasaqarnermik sakkortuumik aqutsinikkut aamma aningaaserivinnut ingerlatseqatigiiffiullu piginnitta-annut pitsaasunik isumaqatigiissuteqarnikkut ingerlatseqatigiiffimmi nutaamik isumalluortoqalersoq. Suliffeqarfik 1977-imi tunngavilerneqarpoq ullutsinnilu 34-nik sulisoqarluni.

Imminut akilersinnaaneq aamma internetikkut niuerneq

- Ukiumoortumik periaaserineqartussaq, iliuusissatut piler-saarutit, anguniagassatsinnik angusariaqakkatsinnik siunnerfeqartut aallaavigalugit sulivugut. Kikkunnit tamanit ilisimaneqartut Nunatta Ammerivia ukiut 6-10-t matuma siornagut amigartooruteqartorujussuusarpoq, ullutsinnili tamanna killormut saatsillugu naatsorsuutitigut sinneqartooruteqalerpugut. Tamatumunnga patsisaavoq aningaasaqar-nikkut sakkortuumik aqutsineq tamatumalu peqatigisaanik piginnittutsinnut aningaaserivinnullu pitsaasunik isumaqatigiissuteqarnerit. Tamakku kingunerinik ullutsinni oqarsinnaaleratta, akiliisinnaassuserput akiitsuvullu pitsaanerujus-suarmik isikkoqalersut, Preben Møller nassuiaavoq.

Hvad bliver konklusionen af erhvervsseminaret?

af Rainer Permien

Jeg havde glædet mig til at deltage i seminaret, men kunne desværre ikke af personlige årsager.

Dagene efter fik jeg et resumé af mødet, fortalt af flere forskellige deltagere med enslydende erkendelser af, at seminaret ikke afslørede flere nyheder end vi er bekendt med i forvejen!

Intet nyt er også nyt, men skræmmende nyt!

Nogle antydede, at det var, set på en måde, spildte timer, fordi forventninger for byggemodninger med tidspunktet før ibrugtagning af lufthavnen ikke kunne indfries i betragtning af mangel på kommunens prioritering.

En lufthavn og landingsbane skaber ikke vækst, men vækst skabes med udviklingen i området og lufthavnen!

Jeg har skrevet før om kommunens manglende prioriteringer og er fuldstændigt enig i udsagnet.

Gang på gang fremkommer hensigtserklæringer fra kommunen med forventninger om bedre vilkår for erhvervet og nu igen, "dialogmøder"! Positive udviklinger kan ikke spores, men måske er brugbare og realistiske holdbare løsninger på tegnebrættet om nogle år – dog meget for sent?

Ja, et kært barn har mange navne, men vi mangler realisme i galskaben med håndfaste tiltag, hvor grundlaget for udviklingen manifesteres i et fundament erhvervet kan bygge deres fremtid på og det har vi ikke!

Skal den deprimerende udvikling fortsætte i Sydgrønland med diverse "tiltag" for at stikke borgerne og erhvervet blå i øjne? Håbløse forventninger i mange spildte årtier gentager sig åbenbart i en uendelighed.

For at udarbejde en velgennemtænkt strategiplan for Sydgrønland, burde kommunen allerede være i besiddelse af alle materialer om erhvervs virke og ekspertiser i alle erhvervsgrene og derved have fuld ud kendskab til grundlaget for implementeringen af strategiplanen i Sydgrønland – hvor mange år skal vi vente endnu?

Derfor synes afholdte og forestående dialogmøder for nødvendige og indikerer mere en forhaling end start på implementering af strategiplanen af respektive forvaltninger.

Formentlig har forvaltninger det umådelig svært ved, eller har ikke den nødvendige ekspertise, for at udarbejde en effektiv strategiplan for erhvervet i kommunen!

Er vi blevet glemt af beslutningstagerne i Nuuk, eller er kommunens ledelse for ineffektivt og for ukyndigt?

ISG

Kommunen poster flere millioner i ISG, men hvor meget får samfundet retur i udvikling af Sydgrønland?

I taler meget om bærende søjler, men hvor er jeres initiativer for alle erhverv? Er det et overfladisk udsagn?

Jeg har været hos jer i flere omgange uden at komme væsentlig videre med mine sager og efterhånden opgivet projekterne og ligeledes lukket ned for fælles arrangementer for erhvervet – jeres opbakning mangler!

Landbruget

Udvikling af landbruget forceres til større perspektiver? (Mit oplæg lagt i mølposen)

Minedrift

("Tanbreeze") Sjældne jordarter er efterspurgt med et sti-

gende behov i udvikling af grøn energi!

Turismen

Hvor er initiativer af forretninger i Qaqortoq (også i week-enden!). Gæsterne valfarter i gaderne, men butikker er lukket, bortset fra fødevarebutikker!?!

Det bliver i virkeligheden en negativ oplevelse for besøgene og fortælles i kredsene for krydstogsturismen!

Et krydstogtskib og en havn skaber ikke turisme, ej heller vækst, men det gør destinationen med samfundet og i dette tilfælde byen "Qaqortoq"! Mon ikke I burde trimme engagementet med forretningsdrivende om at holde forretninger åbne, som er relevante for turisterne og derved skaber gode oplevelser?

Alm. erhverv

Hvori består "samarbejdet" mellem erhvervsafdeling / ISG / erhvervet?

Forespurgt i flere indlæg, men aldrig modtaget et svar! Kommune klapper i som en østers!

Prioriteringen er og vil bliver afgørende for vores fremtid.

Tidslinjen for igangsætning af udviklingen i regionen bliver en afgørende faktor i effekten for graden af udnyttelsen i investeringer nu og efter færdiggørelsen af lufthavnen med sandsynligheden for højeste udnyttelsesgrad flere år inden åbningen af lufthavnen.

Udvikling i Nuuk og Sisimiut er gået rivende stærk, hvor Ilulissat var meget bagud, manglende prioritering af tidslinjen inden åbning af lufthavnen, men har indhentet en del af forsømmelsen – ved at prioritere!

Hvilken faglighed repræsenterer kommunalbestyrelsen for løfte deres opgaver i arbejdsmedfør i hele kommunen?

Kommunalbestyrelsen har en rygrad som en regnorm og mangler viden, karakterstyrke og ansvarsbevidsthed for hele samfundet og ikke kun for deres hjemmeregion, hvor I burde arbejde for alle borgere i Kommune Kujalleq!

Forcere forsømmelserne med udviklingen af erhvervet i Sydgrønland inden det bliver for sent og erhvervslivet forbløder. Vores samfund lider og er på vej til at blive reduceret med flere gode og veluddannede borgere!

Der går ikke mange år før vi kan bistår bisættelsen og sætte korset på gravstedet for vores lokale erhverv!

Udenbys virksomhederne med investorer i ryggen står i ventepositionen ved døren til Sydgrønland, hvor kommunalbestyrelsen byder dem velkommen, til erstatningen af vores lokale erhverv, for derved undgår at foretage selv de nødvendige investeringer i samfundet?

Hvad bliver konklusionen: Sydgrønland er til salg for højst-bidende.

Kujataani Asaasoq ApS Sydgrønlands Rengøring ApS

Postboks 527, 3920 Qaqortoq

Email: sydel3920@gmail.com • Mobil 49 31 32

**asaaqqissaarnek, Sullissilluarnek
- Nuannisarnek Ipiitsoq**

**Professionel Rengøring, God Service
- En Ren Fornøjelse**

Naalakkersuisup sapaatip akunneranut sulinikinneruler-nissaq ammaffigaa sumiilli

Suliffeqarnermut naalakkersuisut aalajangiisinnaagalaruni Kalaallit sapaatip akunneranut akunnerni ikinerusuni sulisalnissaat piviusunngorsinnaavoq. Tamannali qanoq akeqassanersoq ilisimangilaa.

Suliffeqarnermut naalakkersuisup, siumumeersup Jess Svanep nunatsinni sapaatip akunneranut akunnerit suliffiusartut ikilisinneqarnissaat ammaffigaa.

- Tassa Inatsisartut peqqusippata Naalakkersuisut uunga suliaqaqqulluta qulaajaanissamut, taassumalu atuutsinneqalissappat, atuutsinneqalernissaanut siunnersuummi saqqummiussaqaqqulluta, taanna soorunami suliarissavarput.

Savalimmiuni naalakkersuisut nutaat, Javnaarflokkurinit, Tjóveldinit Framsókninit peqataaffigineqartut Savalimmiuni sapaatip akunneranut akunnerit suliffiusartut akunnernit 40-nit 37-nut ikilisinneqarnissaat naalakkersuisoqati-giinnissamut isumaqatigiissummi atsiorpaat.

Savalimmiuni naalakkersuisut isumaqatigiissut naammassagunikku nunarput nunani avannarlerni kisiartaalluni sapaatip akunneranut akunnerni 40-ni suliffiusartunngus-saaq.

Nunatsinnili aamma taamaattoqarsinnaanissaa mattuteqqanngitsoq, Jess Svane isumaqarpoq.

- Soqutiginarpoq, Naalakkersuisuniillu apeqqut soqutigilerparput. Naalakkersuisunit isumaqarpugut sulineq toqqissimasumik sinaakkuteqassasoq suliffimmilu avatangii-sigissaassasoq, taanna oqarpoq.

Illuatungiliuttut apeqqut taanna soqutigilluinnarpaat.

Demokraatit

Anna Wangenheim Demokraatineersoq nunatsinni sapaatip akunneranut sulisarnep annikillisinnissaanut piffissami sivisuumi oqaluuserinnittuuvoq.

- Nunatsinni allanit qanoq sunniiveqatigiittoqarsinnaanitta piffissallu suliffiusussat ikilisinneratigut qanoq iluaquteqarsinnaanitta misissornissaa soqutinartuussasoraara, Anna Wangenheim oqarpoq.

Anna Wangenheimip oqarnera naapertorlugu sapaatip akunneranut sulisarnep annikillisinneqarnera atugarissaarnerulernermik pilersitsillunilu innuttaasunut suliffissaqartitsilis-saaq. Tamannalu nunatsinni napparsimalluni sulinngitsoornerpassuarnut iluaqutaassalluni.

- Suliffeqarsinni atugarissaarnerulersitsinissamut qulakkeerutaassaaq, taamaalilluta napparsimalluni sulinnginnerpas-suit ikisisassallutigit, taanna erseqqissaavoq.

Aningaasalli suminngaanniit matussuserneqassanersut erseqqivissumik oqaatigisinnaanngilaa.

- Piffissap suliffiusussap annikillisinneratigut oqartussat napparsimalluni sulinngitsoornerpassuarnut akiliisarunnaar-nissaannik tamanna kinguneqassanersoq aperisoqarsinnaa-voq. Aningaasat tassannga ilaatigut pissarsiarineqarsinnaap-put, taanna oqarpoq.

Aningaasat qanoq matussuserneqassappat?

Pisortat suliffeqarfiinnaani sapaatit akunnerannut akunnerit suliffiusartut akunnernut 35-nut ikilissinneri 460 millionit koruunit missaannik naleqassasoq, Aningasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup 2020-mi missingiutitut kisitsinerata takutippaa.

Naalakkersuisup, Jess Svanep oqarnera naapertorlugu aningaasat suminngaanniit matussuserneqarnissaat pingaarnerpaanngilaq.

- Inuup annerusumik qasueqqalluni tunniussaqaernerulersinnaanera aningaasat uterteqqinnissaanik kinguneqartuaannar-toq ilisimavarput. Taamaammat aningaasat sumi aaneqarsinnaanerani eqqarsarani kisiannili inuup sumik tunnius-saqarsinnaanera taanna uagut qitiutinneqassasoq takorloor-parput, taanna oqarpoq.

Naalakkersuisut piffissami suliffiusartumik annikillisaanis-samik aallartitsissappata tamanna innuttaasut aningaasar-siaanut sunniuteqarnavianngitsoq, Jess Svane nassuiaavoq. - Taamaattoqassanngilaq, suliffeqarfiit aaqqissuunneqarne-ranni innuttaasut isertitaminnik annaasaqarnissaat Naalak-kersuisut iliuusissarinngilaat, taanna oqarpoq.

Anna Wangenheimillu piffissap suliffiusartup annikillisin-nissaa qanoq akeqassasoq aalajangersimasumik oqaatigisin-naanngilaa, tamannali akisussasoq ilimagaa.

- Aamma aningaasat sumit pissarsiarineqarnissaata oqaluu-serinissaanut soqutiginnippunga. Susassaqaarfippassuarni nutaanik aaqqissusseqqiffiusariaqartuni akissaatitigut kin-guleruttoqqavugut, taanna oqarpoq.

Iluqutissat ajoqutissallu

Politikerit taakku marluullutik aalajangersimasumik siun-nersuuteqartoqannginnerani misissueqqaartoqartariaqartoq isumaqatigiissutigaat.

Piffissalli suliffiusup annikillisarnera aamma ajoqutissartaq-arpoq.

- Ulloq unnuarlu paaqqutarinniffiit utoqqaallu angerlarsim-affii eqqarsaatiginngitsoorsinnaanngilakka. Piffissaq sulif-fiusassaq annikinneruguni taava amigaataasut matussuser-

neqartariaqarput, Jess Svane oqarpoq, nangillunilu:

- Sapaatip akunneranut akunnerit 37-naat suliffiusarnerata ajoqutissartai paaserusuppagut. Assersuutigalugu sulerulun-nerusoqalernissaanut atatillugu.

Misissuineq taamattoq Anna Wangenheimip aamma taper-serpaa.

- Suliffeqarnermi illuatungeriit tamarmik tassani suut ilua-qutaasinnaanersut ajoqutaasinnaanersullu pillugit oqaloqati-giissuteqarnissaat pingaaruteqarpoq. Misissuineq taama ittoq nunatsinni aallartinneqarnikuunngilaq. Tamanna aal-lartittariaqarippat isumaqarpunga, taamaalilluta suliffimmi atugarissaarnerulernissamut pitsaanerusunik aaqqiissutissar-sinnaassalluta.

Piffissaq suliffiusartooq annikillisinneqassappat tamanna nunatsinni innuttaasunut tamanut atuutissasoq, Jess Svanep erseqqissaatigaa.

**Sydgrønlands
designbureau**

info@allu.gl
www.allu.gl

Direktør: Nyt pantsystem er win-win for miljø og forbrugere

Langt færre flasker vil ende i naturen og på forbrændingen med et nyt pantsystem. Desuden vil importerede flasker blive billigere, siger direktør for affaldsselskabet Esani.

Når du skåler et nyt år ind næste gang, vil du muligvis kunne aflevere de tomme flasker dagen efter og få panten tilbage. Også på flasker, som er importeret.

Senest 1. januar 2024 skal reglerne for et nyt emballagesystem nemlig være på plads.

Og det vil først og fremmest gavne miljøet, siger Frank Rasmussen, direktør for Grønlands Affaldsselskab, Esani A/S.

Hos selskabet følger man nemlig hvilken type affald, der ender på forbrændingen og andre steder.

- I den affaldsstrøm, vi ser i dag, indgår rigtig meget emballage, som er lovligt importeret, men som er mærket Dansk Retursystem. Når det er mærket, er der også betalt pant i Danmark for produkterne. Og så kan vi se, at den pant kommer ikke tilbage til forbrugerne, for det ender bare i affaldsstrømmen i Grønland, siger Frank Rasmussen.

I dag er der kun pant på flasker, der er tappet hos Nuuk Imeq A/S.

Men ved at udvide pantsystemet, så det også omfatter øl, vin, sodavand, saft og andre produkter, der er importeret til Grønland, vil det skabe en ændring hos forbrugerne.

- Ved at man har et pantsystem, hvor folk får penge tilbage for at levere panten, så slipper vi for meget emballageprodukter og affald ude i naturen. Det er helt sikkert, siger Frank Rasmussen.

Det er ikke kun øl- og sodavandsflasker, der er omfattet af

pant. Også på flasker med juice og saftvand er der i dag ofte et pantmærke, forklarer Frank Rasmussen.

Grønland i et samarbejde med Dansk Retursystem

I dag indgår næsten alle flasker i Danmark i det danske pantsystem, kaldet Dansk Retursystem.

Og det vil blive Dansk Retursystem, som man i Grønland vil samarbejde med for at få flere flasker ind som genbrug. For i dag betaler kunder i de grønlandske butikker nemlig allerede for panten, men får aldrig pengene for panten tilbage. Og det vil ændres med et udvidet pantsystem.

Det er dette lille mærke, som viser, om en flaske eller dåse er omfattet af dansk pant.

Frank Rasmussen giver et eksempel med Ribena saftvand:

- Så betaler man rent faktisk to en halv kroner per flaske mere, end man rent faktisk burde, fordi det er pant, man allerede har lagt på i Danmark. Og de to en halv krone kan man få tilbage, når man aflevere en brugt Ribena-flaske.

- Så drikker man Ribena nok, får man i sidste ende relativt mange penge tilbage og kan lade det indgå i husholdningen, så man har flere penge, siger han til KNR.

Omkostning for butikker og til fragt af emballage

Lige nu drøfter Esani sammen med erhvervslivet i Grønland, hvordan de kan samarbejde om at udvide pantsystemet med Dansk Retursystem.

Umiddelbart kræver det ikke meget rent teknisk. En del steder skal pantautomater, der allerede er sat op, blot have en teknisk opgradering, så de også kan tage imod nye flasker. Nuuk Imeq og den nye lov:

- Nuuk Imeq er et øltapperi og læsedriksproducent, der er ejet af Royal Unibrew, Carlsberg og Kommuneqarfik

Sermersooq.

- Senest 1. januar næste år skal den såkaldte emballagebekendtgørelse være ændret. Det betyder, at der skal laves nye regler for emballage til øl og sodavand.
- Det vil i praksis sige, at Nuuk Imeqs monopol kommer til at ophøre, fordi det bliver tilladt at sælge øl og sodavand på

dåse, plast- og glasflaske uanset facon og størrelse, så længe emballagen indgår i returpantsystemet.

- Nuuk Imeq frygter, at det vil føre til en lukning af tapperiet. Et nyt returpantsystem skal også indføres, som passer til de dåser, plast- og glasflasker, som bliver importeret i fremtiden.

Andre steder vil det kræve, at butikkerne både får en automat og får mere plads til håndtere de mange ekstra flasker. Derudover er der en udgift i at få fragtet de tomme flasker til Danmark, hvor de skal skal fyldes påny.

- Man skal investere i noget knuser eller andet, og pantrumene skal bygges lidt om. Der er nogle omkostninger ved det her. Der er også en omkostning, når al det her genbrugsmateriale skal fragtes tilbage til Danmark, siger Frank Rasmussen.

- Men samlet set er det ikke de omkostninger, der ser ud til at skræmme i øjeblikket, konstaterer han.

Nuuk Imeq A/S, der i dag har monopol på tapning af øl og vand til Grønland, har meddelt, at selskabets fremtid er meget usikker, når der kommer andre flasker og dermed øget konkurrence.

Men det behøver ikke være Nuuk Imeqs endeligt, siger direktøren for Esani.

Det vil nemlig især handle om, hvilke typer flasker forbrugerne vil købe i fremtiden, og hvad afgiften bliver på importerede flasker. Det er Departementet for Finanser og Ligestilling stadig ved at overveje.

- Nuuk Imeqs nuværende pantsystem kan sagtens leve ved siden af Dansk Retursystems pantsystem. Der er ikke nogen problemer der. Men spørgsmålet er jo, hvor salgsvolumen går hen, siger Frank Rasmussen.

Q-Offset

Torvevej B-46 • Boks 378 • 3920 Qaqortoq
Tlf.: 64 29 69 • mail: kujataamiu@gmail.com

Har dit firma brug for:

- Kuverter med eller uden rude
Størrelser: m65 • M5 • C4
- Arbejdsrapporter med gennemslagspapir
1 eller 2 kopier
- Lønsedler med gennemslagspapir
1 eller 2 kopier
- Blokke

**Så kontakt din
lokale trykker på:**

64 29 69 • mail: kujataamiu@gmail.com

Pisortaq: Utertitseriaaseq nutaat avatan- giisinut atuisunullu iluanaaru- taavoq

**Utertitseriaaseq nutaaq atulrpat puiaasut ikinnerunga-
atsiartut pinngortitamiittarunnaassallutillu ikuallaavi-
liaanneqartarunnaassapput. Tamatuma saniatigut
puiaasat ikkunneqartut akikinnerulissapput, suliffeqar-
fimmi eqqagassalerisumi, Esanimi pisortaq oqarpoq.**

Ukiortaaqqippat uiaasat imaqanngitsut aqaguani utertissin-
naalereersimassagunarpatit. Aamma puiaasat eqqussat puu-
kui.

Puiaasammi pillugit aaqqiissut nutaaq pillugu malittarisas-
sat 2024-mi januaarip aallaqqaataajutinnagu inisseriissap-
put.

Tamannali siullertut avatangiisinut iluaqutaassasoq, nunat-
sinni eqqagassalerisut suliffeqarfianni, Esani A/S-imi pisor-
taq, Frank Rasmussen oqarpoq.

Eqqagassalerisummi eqqagassat qanoq ittut ikuallaaviliaan-
neqartarneri allamukaanneqartarnerilu malinnaavigaat.

- Inerteqqutaanngitsumik eqqussat puukui Dansk Retur-
systemimilli meqqeqartut amerlasoorujussuit ullumikkut
eqqagassani takusarpagut. Meqqeqarunik taakku Danmark-
imi utertinneqarsinnaapput. Puukulli taakku nioqquissior-
tuinut utertinneqaaqqinngitsoortarput, taakkumi nunatsinni
eqqagassani ilanngutiinnartarput, Frank Rasmussen oqar-
poq.

Puukut Nuuk Imeq A/S-imi maqitat kisimik ullumikkut
utertinneqarsinnaapput. Utertitseriaaserli annertusineqaruni
immiaaqqap, viinit, sodavandit, saftit, nioqquissallu allat
puukui nunatsinnut eqqussorneqartut ilanngullugit taava
atuisartunut allanngortoqassaaq.

- Inuit aningaasatit utertitsissutigisinnaasaannik utertitsisar-
feqarutta taama nioqquissat puukorpasui eqqagassallu
pinngortitamiittut agussavagut. Tamanna qularnanngilaq,

Frank Rasmussen oqarpoq.

Immiaaqqat sodavandillu puukui kisimik utertitassaneq
ajorput. Juicet saftillu puukui ullumikkut aamma meqqeqa-
rajuttut, Frank Rasmussen nassuiaavoq.

Nunatta Dansk Retursystem suleqatigaa

Danmarkimi puiaasat tamangajammik danskut utertitsisar-
neranni Dansk Retursystemimik taaneqartartumi ilaapput.
Nunatsinnilu puiaasat amerlanerusut atoqqinneqarsinnaatin-
nissaat pissutigalugu Dansk Retursystem aamma suleqati-
gerusunneqarpoq.

Nunatsinnimi pisiniarfimmi pisisartut puukumut akiliisar-
put, utertitsinermili aningaasanik utertitsiffigineqarneq ajor-
put. Tamannalu utertitseriaatsip annertusineqarnerani
allanngortinneqassaaq.

Meqqiarannguaq una puiaasap dansk pantimut ilaaneranut
takussutissaasarpog.

Frank Rasmussenip Ribena saftimik pisineq assersuusiaraa:

- Taamaammat puiaasamut ataatsimut 2 koruunit 50 øremil-
lu akilertariaqanngisamik akiliisoqartarpoq, pissutigalugu
Danmarkimi utertitassanngortinneqarneranut aki ilaareer-
mat. Ribenallu puukua utertinneqaruni 2 koruunit 50 ørelu
uterteqqinneqarsinnaapput.

- Taamaammat Ribenatorluartoqartaruni aningaasarpasuit
naggataatigut uterteqqinneqarsinnaapput, taanna KNR-imut
oqarpoq.

Pisiniarfinnut aningaasartuutit puuisalu assartorneqarnerat
Esanip nunatsinnilu inuussutissarsiortut utertitseriaatsip
Dansk Retursystemimut annertusineqarnissaanut qanoq
suleqatigiissinnaanerminnik oqaloqatigiileruttarput.

Tamanna teknikkikkut annertuumik allannguiffiusariaq-anngilaq. Utertitsisarfii arlallit teknikkikkut nutartilaagin-nagassaapput, taamaallutik puukunik allanik tiguisinna-alissallutik.

Nuuk Imeq inatsissarlu nutaaq:

- Nuuk Imeq immiaaqqanik sodavandinillu maqitsisarfio-voq Royal Unibrewimit Carlsbergimit aammalu Kommu-neqarfik Sermersuumit pigineqartoq.
- Kingusinnerpaamik aappaagu jannuaarip aallaqqaataani inatsit nutaaq atuutillisaaq. Tamannalu puiaasaqqaanik uter-titseriaatsimut allannguisussaavoq.
- Imaappoq Nuuk Imerup kisermaassineranut kalluaassaaq sodavandit immiaaqqallu qillertuusanngorpata aammalu utertitseriaaseq allanngortinneqarpat.
- Nuuk Imerup ernummatigaa, suliffeqarfiup matoratarsin-naanera.

Sumiiffinni allani pisiniarfiit utertitsisarfeqalissapput puiaa-sanillu amerlanerusunik utertitsisoqartalernissaanut inissaq-arnerulersitsissallutik. Tamatuma saniatigut puiaasat imaq-anngitsut Danmarkimut assartornissaanut aningaasartuutis-saqarpoq.

- Aserorterummut imaluunniit allamut aningaasaliisoqas-saaq, utertitsisarfiillu allanngortilaarneqassallutik, pissutigalugu taakku initunerulaartussaapput. Tassani aningaasartuu-tissaqalaarpoq. Aamma puukut atoqqinneqartussat Dan-markimut assartoqqinnissaannut aningaasartuuteqartoqas-saaq, Frank Rasmussen oqarpoq.
- Ataatsimulli isigalugu aningaasartuutit maanna ernumas-

sutaanngillat.

Nuuk Imeq A/S-ip immiaaqqanik imermillu maqitsinermut nunatsinni kisermaassisup puiaasanik allanik takkuttoqassa-nera unammillerteqarnerulernissanilu pissutigalugu siunis-saq qularnangaatsiarteq nalunaarutiginiuuua.

Tamannali Nuuk Imerup naggatigisariaqanngikkaa, Esanimi pisortaq oqarpoq.

Puiaasat sorliit atuisartut siunissami pisiarerusunnereaat pin-gaartumik apeqqutaassaaq, aamma puiaasat eqqunneqartut qanoq akitsuuserneqassanersut. Tamanna Aningaasaqarner-mut Naligiissitaanermullu Naalakkersuisoqarfiup sulis isu-maliutigaa.

- Nuuk Imerup utertitseriaasaa maanna atuuttoq Dansk Retursystemip utertitseriaasiata saniatigut atorneqarsinnaal-luarpoq. Tassani ajornartorsiutertaqanngilaq. Tunisalli qanoq ingerlaneri apeqqutaaginnarpoq, Frank Rasmussen naggasiivoq.

Pasfoto - 120 kr.

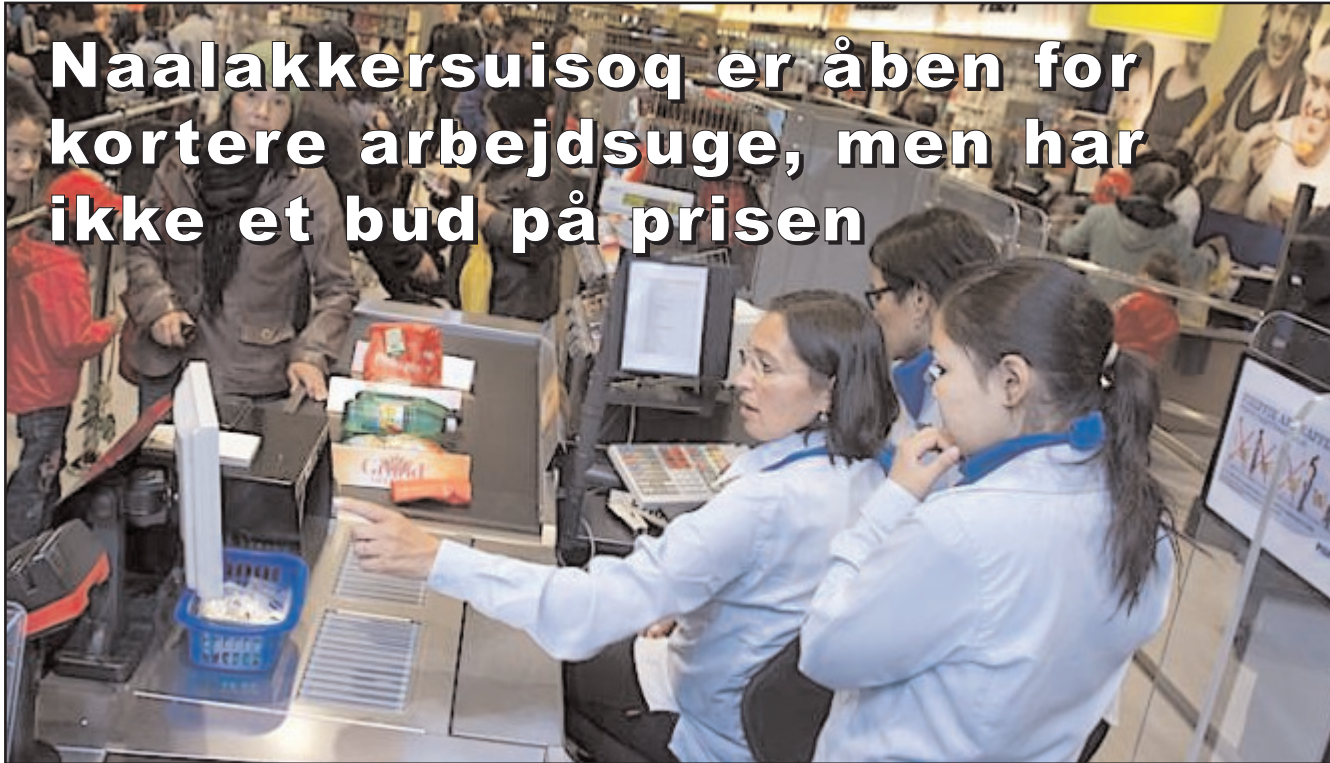
B-46 (Kujataamiu)

JYSK akiani

Nal. 11.00 - 17.00

Oqarasuaat 49 44 60

Naalakkersuisoq er åben for kortere arbejdsuge, men har ikke et bud på prisen

En kortere arbejdsuge kan blive en realitet for grønlanderne, hvis det står til naalakkersuisoq for arbejdsmarked, Jess Svane. Prisen for en reducere, ved han dog ikke.

Naalakkersuisoq for arbejdsmarked, Jess Svane fra Siumut, er positivt stemt for at indføre en kortere arbejdsuge i Grønland.

- Hvis Inatsisartut siger, at vi skal undersøge det og gennemføre sådan et forslag, så gør vi det naturligvis, siger Jess Svane.

Færøernes nye regering bestående af Javna?arflokkurin, Tjó?veldi og Framsókn har i deres koalitionsaftale underskrevet en aftale om at reducere Færøernes 40 timers arbejdsuge til 37 timer.

Lever regeringen op til aftalen, vil Grønland blive det eneste land i Norden, der har en 40 timers arbejdsuge. Men det er ikke udelukket, at det samme kan ske her i lan-

det, mener Jess Svane.

- Det er interessant, og vi er i Naalakkersuisut allerede optaget af spørgsmålet. Vi synes i Naalakkersuisut, at arbejdet skal foregå i trygge rammer og i et godt arbejdsmiljø, siger han.

Også oppositionen er optaget af spørgsmålet.

Demokraatit

Anna Wangenheim fra Demokraatit har længe været fortalende for en reducere af Grønlands arbejdsuge.

- Jeg synes, det vil være interessant at undersøge, hvordan vi i Grønland kan få nogle andre synergier og sidegevinster ved at reducere arbejdstiden, siger hun.

Ifølge Anna Wangenheim vil en reducere af arbejdsugen skabe bedre trivsel og arbejdspladser for borgerne. Det vil også hjælpe på det høje antal timer af sygefravær, der er i landet.

OLIECOMPAGNIET ApS

Telefon 64 21 80 • Mail: ph@olie.gl

Åbningstider

Mandag - Fredag	08.00 - 16.00
Lørdag	08.00 - 13.00
Søndag	LUKKET

Derefter betjening via automat

Udbringning sker i alle hverdage mellem 08.00 - 16.00
Bestilling til udbringning samme dag skal ske inden kl. 12.00

PALBY-mi niivertoq

- Hensigten er at sikre noget mere trivsel på arbejdspladserne, så vi kan reducere det meget høje sygefravær, understreger hun.

Hun har dog ikke et stjerneklart bud på, hvor pengene skal komme fra.

- Man kan spørge sig selv, om en nedsættelse af arbejdstiden medfører, at det offentlige ikke skal betale for det høje sygefravær. Pengene kunne blandt andet findes der, siger hun

Hvor skal pengene komme fra?

Ifølge en modelberegning fra 2020, som er foretaget af finansdepartementet, vil det koste omkring 460 millioner kroner at reducere arbejdstiden til 35 timer alene i det offentlige.

Ifølge nalakkersuisoq, Jess Svane, er det dog ikke afgørende, hvor pengene skal komme fra.

- Vi ved, at det giver økonomisk gevinst, at et menneske er mere effektiv, når det er udhvilet. Derfor tænker vi i Naalakkersuisut, at fokus skal ligge på, at mennesker kan udrette mere, og ikke tænke i, hvor pengene skal komme fra, siger han.

Sker det, at Naalakkersuisut starter et arbejde for at reducere arbejdstiden, så bliver det ikke på bekostning af borgernes løn, forklarer Jess Svane.

- Det skal ikke være sådan, og det er ikke i Naalakkersuisuts interesse, at arbejdsmarkedet organiseres, så borgere mister indtægt, siger han.

Anna Wangenheim har heller ikke en konkret pris på en reduktion af arbejdstiden, men hun er indstillet på, at det bliver dyrt.

- Jeg er også indstillet på at gå i dialog om, hvor pengene skal findes. Vi har et efterslæb på rigtig mange områder, der trænger til nye reformer, siger hun.

Fordele og ulemper

Begge politikere mener, at det kræver en undersøgelse, inden de lægger sig fast på et konkret forslag.

For der er også ulemper ved en reduktion af arbejdstimerne.

- Jeg kan ikke undgå at tænke på døgninstitutionerne og plejehjemmene. Hvis der er færre arbejdstimer, så skal vi jo lappe de huller, der vil opstå, siger Jess Svane og fortsætter:

- Vi vil gerne vide mere om de negative aspekter ved en 37 timers arbejdsuge. For eksempel i forhold til højere arbejdspress.

Sådan en undersøgelse støtter Anna Wangenheim også.

- Det er vigtigt, at alle arbejdsmarkedets parter kommer i dialog om, hvilke fordele og ulemper der kan være omkring det her. Sådan en undersøgelse har ikke været igangsat her i Grønland. Det synes jeg, vi mangler at få italesat, så vi kan finde nogle bedre løsninger, der sikrer en meget bedre trivsel på arbejdspladserne, siger hun.

Jess Svane understreger, at hvis arbejdstiden skal reduceres, så skal det gælde alle borgere Grønland.

Angutitut pikkorissaaneq naammassilluarpoq Udviklingskurset for mænd var vellykket

Kujataani illoqarfinni pingasuni angutitut pikkorissaaneq iluatsittumik ingerlanneqarpoq, pikkorissaanermi peqataalluortoqarnera pikkorissaasup qujamasuutigaa.

Nanortalimmi Narsamilu angutitut pikkorissaanermi ilaati-gut inuttut ingerlariaqqinnissaq, akisussaaffeqarnermik ajunngitsumillu iliuuseqarnissamut alloriarnissamik acqu-tissiorfissamillu imaqarpoq. Timikkut tarnikkullu persuttaa-sarnerup annikillissarnissaa pitsaaliuinissamullu takunniler-sinnaanissaq siunertamut ilaatigut ilaapput. Angutitut pik-korissaaneq siullermik kujataani ingerlanneqartoq naamma-gisimaarnartoq pikkorissaasooq oqarpoq.

- Peqataasut naammagisimaaqaakka, pikkorissakkamalu naammagisimaarinninnerat tuppallarnarpoq.

Pikkorissarnerup naammassiartuaarnerani naliliitikkakkit, taakkulu naliliinerat malillugu tullegaqqinnissaa assut kis-saatigaat, oqariartuutigigamikku kujataani ilumut taamaat-tunik pikkorissaanerit ataasiaannarnatik ingerlanneqarta-riaqartut, Psykoterapeut aamma Soc. Pædagog Anda Poulsen oqarpoq.

Kommune Kujallermi angutitut pikkorissaaneq siullerme-erluni ingerlanneqartup malitseqartitseqqinnissaannik Kommune Kujallermi Isumaginninnermut Pinaveersaarti-tsinermullu Ingerlatsivimmi pisortap qularinngilaa.

- Angutitut pikkorissartitsinerup peqataaffigineqarluarnera assut nuannerpoq, angutit pikkorissarsimasut oqariartuuteq-arput ilisimalersimallugu tarnikkut persuttaanermi killissar-tik sumiittoq, ilaat oqarput, sunaaffa ilisimanngikkitsik tar-nikkut persuttaasarnerminni qanoq innarliisinnaasarlutik.

Angutit pikkorissanermi peqataasut qanimut naapikkuma-arpagut, tassanngaanniit alloriarnissat tullii ilusilersoruma-arpavut, Isumaginninnermut Pinaveersaartitsinermullu Ingerlatsivimmi pisortap, Nielsine Petersen oqarpoq.

Angutitut pikkorissaaneq Narsami Nanortalimmilu inger-lanneqareersoq, februaarip 15-anniit 17-at ilanngullugu Qaortumi pivoq.

Der blev afholdt vellykkede udviklingskursus for mænd i Sydgrønland, kursusafholder var meget taknemlig over de mange deltagere.

Kurset for mænd blev afholdt i Narsaq og Nanortalik, hvor kurset blandt andet indeholdt personlig udvikling, det, at tage ansvar, rådgivning og vejledning mod et bedre liv. Formålet med kurset har også været, at forebygge fysisk og psykisk vold. Det første kursus for mænd har været tilfreds-stillende, siger kursusholder.

- Jeg er meget tilfreds over deltagerne, og det er fortrøst-ningsfuldt, at deltagerne er tilfredse. Ved slutningen af kur-set fik jeg deltagerne til, at evaluere forløbet, og ud fra deres evaluering er det mærkbart, at de har store ønsker om et forløb mere, fordi de havde et budskab om, at sådan nogle kurser i Sydgrønland virkelig bør afholdes mere end én gang, siger Psykoterapeut og Soc. Pædagog, Anda Poulsen.

Socialforvaltningschefen i Kommune Kujalleq er ikke i tvivl om, at der vil være en opfølgning af kurset for mænd i Kommune Kujalleq.

- Det er dejligt at se, at der har været så mange deltagere i kurset for mænd. Mændene, som har deltaget i kurset siger, at de er blevet mere bevidste om, hvor grænserne er med henhold til psykisk vold. Nogle sagde også, at de ikke havde vidst, hvor skadeligt psykisk vold kan være. Vi vil møde deltagerne i kurset, og derfra vil vi tage de næste skridt, siger socialforvaltningschef, Nielsine Petersen. Kurset for mænd er blevet afholdt i Narsaq og Nanortalik, og blev afholdt i Qaqortoq i dagene 15.-17. februar.

Vi gør os klar til udvikling

Effektivitet i administrationen af arealansøgninger, gode institutioner og skoler, mere byggemodning og grønne områder er forudsætninger for at kunne sikre fremdrift i kommunen.

Det var nogle af virksomhedernes budskaber til Borgmester Stine Egede på det erhvervsseminar hun havde inviteret til den 9. februar 2023. Over 80 tilmeldte deltog på seminaret. Der var blandt andet oplæg fra Icelandair, Air Greenland, Milak Production (produktion af hundefoder), Nukissiorfiit og Innovation South Greenland.

Deltagerne pegede også på at der er potentialer i nye former for souvenirs, flere overnatningsmuligheder, flere spisesteder, flere lokale specialiteter/produkter for at fremme erhvervsudviklingen.

Og så mente deltagerne, at det vigtigste at prioritere i den

forestående erhvervsudvikling, er brugen af lokal arbejdskraft, strategier for optimering af infrastrukturen, hensynet til natur og miljø ved mineaktiviteter, og bedre adgang til finansiering.

Stine Egede udtaler:

”I dag har vi kickstartet rækken af dialogmøder med erhvervslivet, i vores fælles bestræbelser for at gøre os klar til den kommende nye lufthavn. Jeg har i dag lovet erhvervslivet at jeg vil fastholde dialogen og sikre halvårslige opfølgningsseminarer, så vi kan holde hinanden fast på at der sker fremskridt på alle de nævnte områder. Det ser jeg meget frem til”.

I næste måned afholdes der seminarer i Narsarsuaq, Narsaq og Nanortalik, og invitationerne vil blive sendt i nær fremtid.

Ny kurs og stram styring i Great Greenland

Den verdenskendte pelsvirksomhed i Qaqortoq har droppet catwalkstrategien. Nu er der fuld fokus på hjemmemarkedet og nethandel

På det internationale marked er produkterne anerkendte for ypperlig kvalitet og modigt design. Men Great Greenland har haft svært ved at tjene penge. Underskud på underskud har truet virksomhedens eksistens.

Sådan er det ikke mere. I 2021 landede det selvstyreejede aktieselskab et beskedent overskud, og 2022 ser også fornuftigt ud. Bestyrelsesformand Juliane Henningsen Heilmann har da også svært ved at få armene ned.

- Vi har fået vendt tallene i virksomheden, hvor vi har fokuseret meget mere på hjemmemarkedet og er gået væk fra catwalkstrategien. Det er vi lykkedes med. Omsætningen er fordoblet, fortæller en glad bestyrelsesformand.

De konkrete regnskabstal er endnu ikke tilgængelige; det bliver de, når selskabet holder generalforsamling den 17. maj. Men det ser positivt ud, siger adm. direktør Preben Møller til AG.

Han forklarer, at den nye strategi kombineret med stram økonomistyring og gode aftaler med bankerne og selskabets ejer har ført til ny optimisme i virksomheden, der blev grundlagt i 1977 og i dag har 34 ansatte.

Sydgrønlands El ApS

V/ Per Holm

Alt I El udføres

Per Holm 49 45 19

Jørgen Andreassen 49 46 58

Værksted 64 34 81

E-mail: sydel3920@gmail.com

Postboks 527 • 3920 Qaqortoq

Bæredygtighed og web-handel

- Vi arbejder ud fra en årlig strategi, en handlingsplan, som udstikker de mål, vi skal nå. Som alle ved har Great Greenland haft store underskud for 6-10 år siden, men det er i dag vendt til positive tal på bundlinjen. Det skyldes stram økonomisk styring, og samtidig har vi lavet gode aftaler med vores ejer og bankerne. Det betyder, at vi i dag kan sige, at vores likviditet og gæld ser meget bedre ud, forklarer Preben Møller.

Permien & Permien

Permien & Permien tilbyder internet til både private og erhverv.

Der er følgende månedlige priser:

Privat "Op til" pakke

10/2 mbit

599 kr.

30/5 mbit

699 kr.

30/30 mbit

899 kr.

Oprettelse: 2.200kr.

Erhervs "Op til" pakke

30/30 mbit

1.349 kr.

50/50 mbit

2.199 kr.

100/100 mbit

2.899 kr.

Oprettelse: Spørg om priser, da det variere

Grøn Balance
MILJØ

PRISVINDERE 2022

Asthma-Allergi
Danmark

PISIFFIK

Pr. pakke

99⁰⁰